

UN MATÍ DE JUSTÍCIA EN BLANC I NEGRE

Per Jordi Rodríguez Fuentes

L'oficial va obrir la porta del costat esquerre i vaig veure com entrava la senyora Maria Teresa, principal testimoni de la causa. Va saludar i desitjar bon dia a tothom i, fent dues petites passes, va enretirar amb delicadesa la cadira situada al davant de la taula quadrada que ocupava la major part de l'espai de la sala de judicis. Abans d'acabar d'asseure-s'hi, i mentre s'ajustava la llarga jaqueta blanca, sobre la que lluia un mocador de coll de tons rosats, el jutge ja li va demanar si era ella la senyora Maria Teresa. Ho va confirmar contestant "jo mateixa". Cap de nosaltres no l'havia vista abans, i no vam poder evitar repassar el seu vestuari, des dels pantalons i sabates esportives negres amb cordons blancs fins al barret de tela blanca, que amb prou feines tapava els cabells també blancs que li baixaven pels costats, passant per la bossa grisa, creuada per davant del pit. Les ulleres a conjunt, blanques i negres, no podien amagar la seva profunda mirada, intensificada per un rostre farcit d'anys i d'alegria.

Feia només una estona que tots els altres esperàvem que arribés la nostra hora al davant de la porta de la sala. Va ser un bon dia. Tan sols vint minuts després de l'hora assenyalada, l'oficial ens va fer entrar. L'advocat de l'actora (la persona que va caure al carrer i que va presentar la demanda judicial), l'advocat de l'asseguradora (qui pagaria si es perdia el judici) i jo mateix, advocat de l'Ajuntament, comentàvem al llarg de l'última mitja hora fins quan duraria la vaga judicial, si es faria o no el judici i si hauríem d'esperar gaire estona. Tots nosaltres, uniformats amb jaqueta, pantalons i corbates de tons blancs i negres. A la xerrada s'hi van afegir els nostres respectius procuradors (que són qui recullen i porten els papers al jutjat), i el meu testimoni (el Joan, l'arquitecte de l'Ajuntament). Un cop dins de la sala, tots coneixíem d'antuvi el lloc que teníem assignat: a la dreta del jutge, qui reclama; a l'esquerra, qui defensa. Al davant, aquells que han de declarar. Al fons, arrapinyats a la paret o, amb sort, asseguts en alguna de les escasses cadires, els tres procuradors.

Quan la senyora Maria Teresa va estar ben identificada, el jutge la va informar de l'obligació que tenia de dir la veritat i de les penes a què s'arriscava si no ho feia. Ella va creuar els braços sobre la taula mentre escoltava amb molta atenció. Una música va irrompre a la sala: la senyora Maria Teresa va demanar perdó i va treure el mòbil de la bossa, dient que el pararia. El seu advocat li va demanar si el podia posar en silenci, però ella, desolada, no sabia com fer-ho: "És que la nena està malalta i només el tinc per a urgències", va dir. Entre somriures, el jutge va continuar demanant-li si jurava o prometia dir la veritat. Va aixecar el cos i la mirada, dient: "I tant!".

M'agrada situar-me al davant de la sala força estona abans de l'hora fixada per a l'inici de la vista (és a dir, el judici). Aquell dia, el dos d'abril d'enguany, les parets, les portes i les taules de l'edifici de la Ciutat de la Justícia estaven folrats de cartells amb grans lletres negres sobre fons blanc, informatius de la vaga. Quan el Joan i jo vam arribar a la planta tretzena, només sortir de l'ascensor, ja em vaig adonar que érem els primers. La sala estava situada a l'altra punta del passadís, amb un munt de despatxos i oficines que calia travessar, trepitjant les grans rajoles grises que delataven la presència dels qui hi transitàvem. Fa temps, un arquitecte que feia de testimoni em va

dir que no és que estiguessin mal posades: es movien i feien soroll perquè no estaven collades, sinó només col·locades sobre una estructura que acollia totes les instal·lacions. Un prodigi del disseny. El sostre era del mateix color que el terra i les parets: tot plegat d'una mena de verd indefinit, potser per relaxar els ànims. Taules i cadires, expedients i papers per arreu; cap quadre ni cap fotografia; persones anant amunt i avall. A banda i banda del passadís, el paisatge era sempre el mateix.

El jutge va demanar a la senyora Maria Teresa si coneixia la senyora que va caure al carrer. Ella va fer una explicació molt completa: que sovint es trobaven pel carrer, que no eren família ni amigues, que després de la caiguda li va demanar com estava, que a la pobra li feia molt de mal el braç... El jutge la va interrompre i li va donar la paraula a l'advocat de l'actora. La pregunta va ser simple: si podia explicar què va veure el dia en qüestió, cap a les vint hores. La senyora Maria Teresa va explicar que venia de l'escola, d'acompanyar les nenes que tenien repàs fins a les nou. "Jo sempre miro", va dir, "perquè sempre penso que algun dia algú s'hi farà mal amb aquells forats. Jo tinc molta por de caure, a la meua edat, i aquesta senyora anava davant meu. Hi va caure i vaig sentir aquell soroll tan gran quan va picar a terra..." La senyora Maria Teresa va fer una pausa, ens va mirar a tots i va dir: "Què vaig fer jo? Doncs vaig anar cap a ella i li vaig dir que jo no tenia força per alçar-la i li vaig preguntar si s'havia fet molt de mal? Ella em va dir: "No em toqui! Només truqui al meu marit que es diu Pere, i així ho vaig fer". Va continuar dient que "la gent que viu allà ja ho diu sempre, que hi ha uns forats que si l'Ajuntament no els tapa hi caurem les iaies". Abans que l'advocat li ho acabés de preguntar, la senyora Maria Teresa ja explicava que allà hi ha molt poca llum, que no porta *relotge*, però que era al vespre i "que les iaies no ens hi veiem, que si passes de pressa no t'enteres que hi ha un forat i caus", que ja sabia que passaria algun dia i que l'Ajuntament no fa res per la gent gran, que ella enraona sola quan va pel carrer i cada dia parlava del mateix forat. Va finalitzar aixecant els braços i dient: "És la meua opinió, eh!"

Aquell matí, quan el Joan i jo vam entrar a la Ciutat de la Justícia, no hi havia cap manifestació al davant. Ho vaig trobar estrany, perquè gairebé sempre hi ha algú reclamant a crits justícia, amb cartells explicatius dels seus motius. Procuradors, advocats, personal dels jutjats, clients, víctimes, acusadors, acusats i tota mena de persones esperançades o desesperades travessen dia a dia els manifestants i els cartells gairebé sense veure'ls, entrant i sortint de l'edifici. Un cop deixat enrere el control de seguretat, a la planta baixa, hem de caminar un bon tros fins arribar a una gran sala central, que té una illa al bell mig on el personal dels jutjats ofereix tota la informació necessària. Les cues de les persones que han de fer aquest primer pas estan flanquejades pels immensos finestrals a través dels quals s'endevina la gent que passa per la plaça de l'exterior. Unes grans cortines metàl·liques s'encarreguen d'atenuar la visió de banda a banda. A peu dret, molts fan un cafè al petit bar situat a un costat. Ens dirigim als ascensors per pujar al nostre jutjat. Li explico al Joan que les escales mecàniques només pugen a les tres primeres plantes, on hi ha les sales de judici grans. Des de dalt de les escales la vista és magnífica, ja que el gran vestíbul central no està cobert i es pot veure tot el moviment d'anada i tornada de la gent que entra, que surt, que va al punt d'informació, que va al cafè o que mira de trobar els seus advocats o els seus clients. Entrem a l'ascensor i arribem al pis catorzè.

Ni l'asseguradora ni jo li vam fer cap pregunta a la senyora Maria Teresa; no fos cas que expliqués massa coses. El jutge li va donar les gràcies per haver vingut i li va dir que ja podia marxar. La senyora Maria Teresa va aixecar els braços i va respondre: "Ah gràcies, ja s'ha acabat? Jo que volia fer aquí un discurs!" Tots vam aprofitar amb ganes l'oportunitat de riure, i la testimoni es va aixecar, va tornar a deixar amb

delicadesa la cadira ben posada al davant de la taula i, amb un parell de passes curtes, va sortir de la sala.

El meu testimoni, el Joan, no entenia per què havia de perdre tot el matí al Jutjat. Va ser complicat d'explicar-li-ho, sobretot després que únicament li demanessin si es ratificava en el seu informe. Tan bon punt va dir "sí", el jutge li va donar les gràcies i el va convidar a marxar.

Quan la vista va acabar, el Joan i jo comentàvem com havia anat i quines probabilitats teníem de guanyar o perdre el judici mentre baixàvem amb l'ascensor. Ell seguia sense veure gaire clar el seu paper: que si podia haver dit el mateix per escrit, que si es podia haver fet una vídeo conferència, que si... I altres consideracions que no es poden posar sobre el paper.

A la planta baixa, la sala gran semblava la mateixa que quan hi havíem passat feia unes hores: la mateixa gent amunt i avall, la mateixa cua al punt d'informació, les mateixes cortines metàl·liques. Aquell dia, quan vam sortir per marxar cap a casa, a les portes dels Jutjats tampoc no hi havia ningú reclamant a crits justícia. Només una senyora, vestida de blanc i negre, amb un barret també blanc i uns tocs rosats, que prenia un cafè a bar del carrer del davant, rodejada de gent que reia mentre els explicava alguna cosa aixecant els braços i movent-los amunt i avall.